

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
до зауважень і рекомендацій викладених у звіті експертної групи
Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми
46596 Економіка та політика (мова навчання англійська/українська) / Economics and Politics
Освітній рівень магістр, денна

Співпраця з експертною групою була змістовною й позитивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони освітньої програми. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП й узгоджень зі стейкхолдерами. Водночас ми маємо певні заперечення/коментарі щодо окремих позицій звіту.

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Під час вивчення формулювання ПРН в ОП слід відмітити їх неспівпадіння з формулюванням в СВОУ.	Вважаємо, що дані неспівпадіння проявляються саме у текстових, а не змістовних формулюваннях. Зміст ПРН в ОП узгоджується із СВОУ, а наявні у формулюванні слова хоча і різняться за формою, але несуть у собі необхідний зміст. Якщо б припустити, що опис кожної ОП буде використовувати ідентичні до СВОУ текстові формулювання стає важко уявити, як освітні програми будуть реалізувати свою унікальність та оригінальність. Враховуючи зазначені міркування розробниками ОП було прийнято рішення використовувати ті формулювання, які найкраще продемонструють оригінальність і унікальність ОП та, водночас, забезпечать їх змістовну (а не формальну) відповідність СВОУ, що повністю відповідає Методичним рекомендаціям, згідно яких формулювання СК і ПРН формуються закладом освіти із обов'язковим виконанням вимог стандарту
	Експертна група, не знайшла підтвердження забезпечення ПРН18 через вивчення ОД03,05,12 (згідно матриці), але його досягнення забезпечується через науково-дослідницьку практику (ОД13); ПРН5 через вивчення ОД12 (Іноземна мова для іноземців), але досягається через сукупність ОК, де представлені елементи проєктного підходу (наприклад Економіка	Потрібно відзначити, що у матриці, яка наведена у тексті опису ОП, що розміщений на сайті факультету за посиланням https://econom.knu.ua/educational-programs/master_program/economics-and-politics/sp/ ПРН 18 забезпечується ОД5, ОД13, ОД14. На нашу думку, є очевидним, що ОД5 Професійна та корпоративна етика має пряме відношення до формування ПРН18, адже зміст даної

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	добробуту, Економіка галузевих ринків), а ПРН12 додатково забезпечується вивчення ОД01.	дисципліни присвячений застосуванню основних етичних принципів у професійній діяльності, а етичні аспекти є невід'ємною складовою філософії, педагогіки та психології. Крім того, знання і компетентності у цій сфері додатково закріплюються в рамках ОД13 Виробничої (науково-дослідної) практики та ОД14 Кваліфікаційна магістерська робота. Ми погоджуємося, що є недостатньо очевидним взаємозв'язок ОД12 Українська мова для іноземців із ПРН5. Водночас, проектний підхід застосовується при викладанні даної ОД в рамках роботи на семінарах, крім того ПРН5 також забезпечується ОД13 Виробнича (науково-дослідна) практика, відповідність якої даному ПРН не викликає сумніву. Подібна ситуація існує і стосовно ПРН12, що передбачає формулювання гіпотез та наукових задач, вибір напрямів і методів для їх розв'язку. Даний ПРН забезпечується не лише ОД12, а також ОД10 Економіка добробуту та ОД13 Виробнича (науково-дослідна) практика. Ми вважаємо, що внесок даних освітніх компонентів у забезпечення ПРН12 є безсумнівним. Таким чином, в цілому усі ПРН даної ОП забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами і зазначене експертами зауваження є нерелевантним у контексті відповідності підкритерію 1.4. Це також підтверджується думкою експертів, що відображена у звіті, де стверджується, що всі ПРН, передбачені в ОП забезпечуються.
		<i>Загалом вважаємо, що вказані зауваження за критерієм 1 мають дискусійний характер та не повинні впливати на загальну оцінку за критерієм. Вважаємо справедливим розглянути питання щодо підвищення оцінки за цим критерієм, оскільки, ОП є першопрохідцем на ринку освітніх послуг України, аналогічної ОП немає в жодному українському ЗВО, для її розробки використовувався досвід іноземних університетів, а за словами ЕГ наведені складові</i>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
		<i>унікальності роблять дану ОП конкурентоспроможною на українському та міжнародному ринку освітніх послуг.</i>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:	Недоліки; 1) Структурно-логічна схема ОП не в повній мірі відображає логіку викладання дисциплін та не дає можливість прослідкувати їх послідовність у співставленні з навчальним планом, що потребує коригування СЛС, який пропонується здійснити розробникам під час наступного перегляду освітньої програми. Слабкі сторони: 1) Необгрунтоване представлення вибіркового освітнього компонентів у блоках. Продовжити практики удосконалення механізмів та практичних інструментів вибіркової згідно із затвердженими планами.	1) Університет не розуміє підстав для вимоги структурувати СЛС за роками та семестрами – це прерогатива навчального плану, а СЛС встановлює загальні вимоги до його формування. Таким чином СЛС програми повністю відповідає чинному законодавству 2) Університет не бачить жодних підстав відмовлятися від блокової пропозиції вибіркового компоненту у освітніх програмах – студенти які не хочуть обирати запропоновані блоки можуть обрати будь-яку дисципліну університету – свобода вибору в програмах КНУТШ максимальна в Україні.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В програмі фахового вступного випробування з економіки та міжнародної економіки регламентовані лише окремі теми, що стосуються складової "Політика", що може в недостатній мірі розкривати рівень знань студентів за цією тематикою. Даний підкритерій частково відповідає, адже фахове вступне випробування не повністю перевіряє компетентність вступників цієї ОП в розрізі складової "Політика"	Потрібно відзначити, що програма фахового вступного випробування з економіки та міжнародної економіки в 2022 р. затверджувалася наказом МОН №153 від 11 лютого 2022 р, а тестування здійснювалося Українським центром оцінювання якості освіти. Випробування з економіки та міжнародної економіки є основним для спеціальності 051 Економіка і питання збільшення в програмі випробування компоненту «Політика» знаходиться поза межами відповідальності розробників ОП та ЗВО. Крім того, ОП не є міждисциплінарною з позицій вітчизняного законодавства, а лише містить компонент міждисциплінарності. Таким чином, не є можливим проведення для вступників додаткового фахового випробування і перевірки їх компетентностей за компонентом «Політика». Відповідно, це зауваження не має впливати на оцінку за підкритерієм 3.2
	При інтерв'юванні фокус-групи "академічний персонал" було з'ясовано, що не всі викладачі достеменно знайомі з алгоритмом процедури зарахування таких результатів. Під час інтерв'ювання студентського самоврядування ЕГ з'ясувала факт зарахування таких результатів навчання,	Підкритерій передбачає наявність чітких та зрозумілих правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу. З фактів, наведених у звіті ЕГ випливає, що в ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	зокрема одна зі студенток пройшла курс на Coursera, викладач зарахував пройдені курси як бали за певні тести в рамках поточного курсу який вивчали студенти. Даний підкритерій частково відповідає нормам, тому що наразі в університеті не усі здобувачі та НПП знайомі з формальною процедурою зарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, що показує недостатню промоцію даного процесу. Процедура подекуди використовується у більш спрощеній формі.	результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що відображені у численних документах, які розміщені на сайті ЗВО. Те, що один НПП, що був присутній на фокус-групі «академічний персонал» не володів повною інформацією про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не може свідчити про недостатній рівень ознайомлення НПП із даними правилами, адже загальна кількість НПП, що викладають на ОП, становить близько 25 осіб. Також потрібно підкреслити, що недостатнє володіння одним НПП повною інформацією про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті жодним чином не може вплинути на чіткість, зрозумілість та доступність таких правил учасникам освітнього процесу. Крім того, твердження експертів, що процедура подекуди використовується у більш спрощеній формі не може бути підтвердженим чи запереченим, адже як зазначає сама ЕГ фактів зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за даною ОП не було.
		<i>Загалом вважаємо, що вказані зауваження за критерієм 3 мають дискусійний характер та не повинні впливати на загальну оцінку за критерієм.</i>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	Враховуючи той факт, що за даною ОП ще не було випускників, ЕГ не змогла переконатись в досконалості процесів проведення захисту кваліфікаційних робіт та їх оцінювання. Крім того, не зважаючи на той факт що за всіма підкритеріями Критерію 5 було встановлено відповідність, наявність ознак інноваційності та кращих практик встановлено не було.	Потрібно підкреслити, що оскільки перший набір здобувачів на ОП відбувся в 2022 р. захисту кваліфікаційних робіт за даною ОП не проводилося і це є об'єктивним фактом, який не залежить від волі та активності розробників ОП, НПП та ЗВО. Тому дану особливість не можна розглядати як недолік чи факт, що свідчить про низьку якість підготовки здобувачів за ОП. Крім того, оскільки проведення першого захисту кваліфікаційних робіт на ОП ще не відбулося, експерти мали змогу оцінити досконалості процедур проведення захисту кваліфікаційних робіт та їх оцінювання за інформацією, яка наведена у методичних вказівках, які оприлюднені у Google Класі та на сайті факультету і мають обсяг 46 сторінок https://econom.knu.ua/educational-programs/master_program/economics-and-politics/sp/

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
		Зауваження про відсутність ознак інноваційності та кращих практик під час проведення контрольних заходів та оцінювання виглядає недостатньо обґрунтованим, адже під час фокус-групи НПП відзначали, що використовують інноваційні методи контролю, а саме: залучення здобувачів до опитування зі зворотнім зв'язком в режимі реального часу на основі додатку Mentimeter, інтерактивного опитування з використанням Online TestPad, роботи над кейсами в Google Клас, роботи в малих групах із використанням віртуальних кімнат Zoom. Ця інформація також частково була наведена у ВСО. Під час резервної зустрічі кращі практики у викладанні та оцінюванні були продемонстровані під час огляду Google класів з відповідних дисциплін.
		<i>Загалом вважаємо, що вказані зауваження за критерієм 5 мають недостатньо обґрунтований характер та не повинні впливати на загальну оцінку за критерієм.</i>
Критерій 6. Людські ресурси	1)Рейтингування НПП не є комплексним та не пов'язане із умовами проходження НПП процедури переобрання на посади, а також системою заходів щодо стимулювання. У ЗВО є усі можливості для того, щоб до наступної акредитації ОП розробити комплексну систему щорічного індивідуального оцінювання результативності діяльності НПП, яка б слугувала підставою для формування рейтингу, що дозволило б пов'язати результативність та мотивацію викладачів.	Рейтингування викладачів здійснюється в межах предметних областей і за групами посад – університет вважає априорі необ'єктивними спроби включити єдиний рейтинговий представників різних спеціальностей (філологи і економісти, математики і біологи тощо), а також викладачів з різними можливостями – професорів і асистентів
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Встановлено що, здобувачі за даною ОП до процесу опитування по університету взагалі та з приводу оновлення ОП, зокрема, долучені не були і рекомендації не вносили.	Потрібно наголосити, що університетське опитування, що організовується фахівцями факультету соціології, проводиться кожного року у листопаді-грудні у відповідності до усталеної за останні 2-3 роки практики http://unidos.univ.kiev.ua/?q=uk/zvity_pro_doslidzhennya Оскільки здобувачі освіти були вперше зараховані на ОП у середині листопада 2022 р., вони вже не потрапили у хвилю опитування 2022 р. А оскільки акредитаційна експертиза відбувалася у жовтні, здобувачі ОП ще не були залучені до

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
		нової хвилі 2023 р. Таким чином, фізично не було можливості долучити здобувачів до загальноуніверситетського опитування. Водночас, як зазначено у ВСО та у новинах на сайті факультету https://econom.knu.ua/2023/04/12/orfgiz/ у березні 2023 р. через 3,5 місяці після проведення першого набору здобувачів було проведено фокус-групове інтерв'ю з використанням Zoom на якому були присутні 16 студентів. Результати фокус-групи були проаналізовані групою забезпечення ОП та на засіданні каф. ЕТМіМ (прот. №9 від 12.04.2023 р.). Після узагальнення результатів фокус-групи кафедра ухвалила рішення підвищити практичну спрямованість підготовки здобувачів за рахунок запровадження нових вибіркових дисциплін «Поведінкові засади державної політики», «Міжнародний менеджмент». Їх можна побачити у оновленому навчальному плані на сайті факультету і наразі вони вже викладаються студентам. У зв'язку із цим остання частина зауваження виглядає достатньо контраверсійною